

Jaarverslag 2009

Aantal begeleidde multiprobleemgezinnen door Opzet

42 gezinnen ontvingen voorbij jaar een intensieve thuisbegeleiding van Opzet. In totaal werden er 12 begeleidingen afgesloten en 14 nieuwe thuisbegeleidingen opgestart in 2009.

Bereik van kinderen in voor-schoolse programma's

Er was in 2009 een bereik van 209 kinderen die deelnamen aan voorschoolse programma's.

- Instapje bereikte 72 kinderen,
- Speelwijd Kolderbos 60 en
- Speelwijd Sledderlo 59 kinderen die nog niet schoolgaand zijn.
- Babel'ma bereikte 8 kinderen onder de 2,5 jaar
- 't Huisspel bereikte 10 kinderen onder de 2,5 jaar

Aantal begeleidde beroepsopvoeders en hulpverleners

Vooraf zorgcoördinatoren en leerkrachten lager onderwijs deden beroep op de opvoedingswinkel in de vorm van individuele begeleidingen en vormingsmomenten (oa bereik van 38 leerkrachten via de cursus 'Meester hij begint weer'). Eveneens toekomstige opvoedingsconsulenten volgden een training pedagogisch adviseren. Tijdens individuele begeleidingen van Opzet en Pedagogische Trajecten wordt er intensief samengewerkt met leerkrachten/zorgcoördinatoren. Tijdens de opvoedsalons bereikten we 96 intermediairen (begeleidingsdiensten, artsen, leerkrachten). Het opvoedsalon ADHD voor leerkrachten werd door het CLB rechtstreeks georganiseerd en het deelnemersaantal van deze sessies (2x parallel georganiseerd) zit niet in onze registratie. Van datgene wat we registreerden bereikten we 67 leerkrachten en 173 beroepskrachten; een totaal van 240 deelnemers.

Een totaal bereik van deelnemers/cliënten in groepsverband van 935 + 2046 + 240 = 3221 cliënten.

Bereik van allochtone gezinnen in Genk

Tijdens de individuele opvoedingsondersteuning in Genk is het bereik van allochtone gezinnen als volgt:

pedagogische adviesgesprekken

- Belgen: 48,2%
- Allochtonen: 51,8%

Pedagogische trajecten

- Belgen: 41,7%
- Allochtonen: 58,3%

Opzet

- Belgen: 33,3%
- Allochtonen: 66,7%

Tijdens de groepsgerichte opvoedingsondersteuning in Genk centrum en in de Genkse wijken:

- Belgen: 35,3%
- Turken: 29,4%
- Marokkanen: 22,7%
- Italianen: 10,6%
- Andere: 2,1%

Buurtprogramma Speelwijd Kolderbos bereikte:

- Belgen: 8,3%
- Turken: 56,7%
- Marokkanen: 35%

Speelwijd Sledderlo bereikte :

- Belgen: 3,4%
- Turken: 72,9%
- Marokkanen: 23,7%

We kunnen hoe dan ook aantonen dat we een zeer divers publiek bereiken en dat we de vooropgestelde 50% ruim bereiken.

Woonplaats van de gezinnen

Pedagogisch adviesgesprekken

- Bereik uit Genk: ruim 57%
- Limburg: bijna 24%
- omgeving Genk (As, Opplabbeek en Zutendaal): ruim 18%

Rangorde van bereik uit de Genkse wijken: Waterschei, Kolderbos, Winterslag en Sledderlo.

Pedagogische trajecten

- Bereik uit Genk: ruim 78%
- omgeving Genk: ruim 13%
- Limburg: ruim 8%

Rangorde van bereik uit de Genkse wijken: Waterschei, gevolgd door Sledderlo, Driehoeven en Winterslag.

Opzet

Rangorde van bereik uit de Genkse wijken: Waterschei en zwartberg zijn samen goed voor ruim 61% van gezinnen, gevolgd door Sledderlo en Winterslag.

Besluit

Unaniem is er een zeer groot bereik van gezinnen uit Genk Noord (Waterschei als grote koploper, Zwartberg, Hoevezavel en Driehoeven), gevolgd door Genk Zuid (Sledderlo en Kolderbos) en Winterslag.

Wat betreft de adviesgesprekken hebben we nog steeds een aanzienlijk bereik buiten Genk, zijnde 42%. Met het oog op de ontwikkeling van opvoedingswinkels en de mogelijkheid van adviesgesprekken in de omliggende gemeenten en in heel Limburg verwachten we hier op termijn een mogelijke terugloop.

We bereiken doorheen het individuele opvoedingsondersteunend aanbod nog steeds met voorsprong de tweoudergezinnen (bijna 64%), gevolgd door het nieuw samengestelde gezin (ruim 15%) en het eenoudergezin (ruim 13%).

De opvoedingsaanpak in het algemeen is nog steeds de meest gestelde vraag waarmee ouders onze opvoedingswinkel binnenkomen (ruim 23% van het totale aanbod en bijna 43% van de pedagogische adviesgesprekken). Op de 2de plaats zijn het puberteitsconflicten (ruim 10% van de pedagogische adviesgesprekken gaan hierover), gevolgd door problemen op school of de kinderopvang, gevolgd door eetproblemen op de 4de plaats en als laatste in de top 5 opvoedingsvragen/-problemen ivm sociale contacten en sociale vaardigheden.

In geval het opvoedingsondersteunend aanbod in onze opvoedingswinkel ontoereikend is wordt er doorverwezen naar andere vormen van dienst- of hulpverlening: ruim 17% wordt doorverwezen naar de klassieke hulpverlening, diagnostiek, een specifieke medische behandeling of andere hulp. Bijna 6% van de ouders wordt effectief doorverwezen naar een alternatief aanbod in de opvoedingswinkel of naar een gepast vrijetijdsaanbod.

2009 was een cruciaal en ondernemend jaar op vlak van opvoedingsondersteuning: overal in Vlaanderen en zeker en vast in Limburg ontstaan er her en der nieuwe opvoedingswinkels. Expoo - het 'Vlaams' expertisecentrum opvoedingsondersteuning van de Vlaamse overheid - werkt nu op volle kracht. Expoo verzamelt, verrijkt en verspreidt kennis en expertise over opvoedingsondersteuning in Vlaanderen. Daarnaast biedt het concrete ondersteuning aan het werkveld. In de Genkse opvoedingswinkel zijn er nieuwe ontwikkelingen op verschillende gebieden.

Opvoedingswinkel / vzw PAS,
een netwerkorganisatie van 25 Genkse partners.
Dit project wordt gerealiseerd in het
kader van het Stedenfonds Genk.

opvoedingswinkel

Grotestraat 31 - 3600 Genk - Tel. 089/ 36 79 40 of 41
info@opvoedingswinkel.be - www.opvoedingswinkel.be

2009 was een cruciaal en ondernemend jaar op vlak van opvoedingsondersteuning: overall in Vlaanderen en zeker en vast in Limburg ontstaan er her en der nieuwe opvoedingswinkels. Expoo - het 'Vlaams' expertisecentrum opvoedingsondersteuning van de Vlaamse overheid - werkt nu op volle kracht. Expoo verzamelt, verrijkt en verspreidt kennis en expertise over opvoedingsondersteuning in Vlaanderen. Daarnaast biedt het concrete ondersteuning aan het werkveld. In de Genkse opvoedingswinkel zijn er nieuwe ontwikkelingen op verschillende gebieden.

Intergemeentelijke samenwerking opvoedingsondersteuning

Het idee leeft sterk dat alle ouders in hun nabije buurt ergens terecht moeten kunnen met hun opvoedingsvragen; dat is het uitgangspunt van de verschillende lokale initiatieven opvoedingsondersteuning in verschillende limburgse gemeenten. Gezamenlijke inzet van middelen van de Provincie Limburg en van de verschillende Limburgse gemeenten maakt dat ouders overall terecht kunnen voor pedagogische adviesgesprekken of voor een thema-bijeenkomst over opvoeding.

Vanuit die Provinciale impuls ontstond er eind 2009 een samenwerkingsverband tussen de Provincie, de Genkse opvoedingswinkel en de gemeenten As, Opglabbeek en Zutendaal. Afspraken zijn gebaseerd op een inhoudelijke convenant opvoedingsondersteuning die netwerkontwikkeling en de uitbouw van een opvoedingsondersteunend aanbod voorschrijft gebaseerd op feitelijke behoeften. Medio april worden de eerste actieplannen verwacht per gemeente die resultaat zijn van een verkenningronde van de opvoedingsconsulent met de verschillende partners. Medewerkers vanuit de opvoedingswinkel zijn 2 dagdelen aanwezig per gemeente om na te gaan welk aanbod er reeds aanwezig is, welke behoeften er bij de verschillende diensten gesignaleerd worden op vlak van opvoedingsondersteuning om die vervolgens om te zetten in concreet aanbod.

Een Genk & Inloopteam: Kom'ma

vzw Pas diende in samenwerking met een aantal sleutelpartners een projectaanvraag in om als inloopteam Genk erkend te worden. Deze projectaanvraag werd goedgekeurd in juni 09 met terugwerkende kracht vanaf 1 april 2009. De uitvoering van het Genkse inloopteam gebeurt nu door het vroegere 't Brughuis van CAW Sonar en de opvoedingswinkel. 't Brughuis bestaat als dusdanig niet meer en wordt omgedoopt tot KOM'MA. Het huidige doelpubliek moest bijgestuurd worden naar een groep ouders met jonge kinderen. KOM'MA organiseert driemaal per week een ontmoetingsplaats (loket) met bijhorende ondersteuningsfuncties voor kwetsbare zwangeren en ouders met jonge kinderen in de leeftijd 0-3 jaar. KOM'MA mikt op ouders uit het centrum van Genk; eveneens vraagt men aan alle toeleiders betreffende kwetsbare doelgroep de weg te wijzen naar KOM'MA vanuit alle Genkse wijken.

Het opvoeddebat

Via allerlei variaties op het debat willen we vanuit de opvoedingswinkel de dialoog stimuleren over opvoeden en opgroeien, zowel tussen professionals als tussen ouders of andere opvoedingsverantwoordelijken, soms ook tussen beide partijen.

Opvoedingsontbijten in de Genkse wijken

In kader van de 'week van de opvoeding' hebben we in 2009 geëxperimenteerd met opvoedingsontbijten in de wijken. In partnership met wijkontwikkeling en met de wijkmanagers organiseerden we 4 opvoedingsontbijten in 4

verschillende wijken. Ontbijten in combinatie met praten over opvoeding was een gat in de roos: boeiende discussies met een zeer divers publiek. In totaal bereikten we op die manier een gemixt publiek van 237 ouders.

Opvoedsalons

Tijdens een samenwerkingsoverleg beslisten we om opvoedsalons te organiseren voor en met onze netwerkpartners rond gemeenschappelijke thema's; dit met het oog op maximale afstemming in het (kwalitatief) beantwoorden van algemene opvoedingsvragen in de verschillende plaatsen waar ouders. De eerste 3 salons gaan over het thema 'medicatie en educatie bij ADHD' op basis van gemeenschappelijk geformuleerde zorgen en leemtes bij de netwerkpartners.

Een eerste opvoedsalon ADHD wordt georganiseerd voor alle Genkse begeleidingsdiensten (17/2/09 - 18 deelnemers). Een 2de salon ADHD wordt georganiseerd voor alle Genkse artsen (kinderartsen, huisartsen, kinderpsychiaters) (op 19/3/09 - 30 deelnemers).

Een 3de salon ADHD gaat door op 15/5/09 voor alle geïnteresseerde basisscholen (directies en zorgcoördinatoren). De opvoedsalons zijn een startsignaal voor de werkgroep ADHD om een integraal en multimodaal project geleidelijk uit te werken (trainingen, vormingsdagen, materialen en toolkits, zorgbeleid op school, ...) in samenwerking met ZitStil en met middelen van de provincie.

In het najaar (15/11/09) werd er een 4de opvoedsalon georganiseerd over het thema 'Hechting'. Het CGG engageerde zich voor de inhoudelijke bijdrage en regisseert achteraf de discussie met alle aanwezige professionelen (huisartsen, begeleidingsdiensten, projectmedewerkers opvoedingswinkel,...). Wijzelf zorgen voor heel de praktische organisatie, de motivering van partners om inhoudelijk bij te dragen, de uitnodiging en de promotie.

Debatavond in voorbereiding

De Marokkaanse vadergroep uit Genk zuid 'vaders nemen het voortouw' kwam in 2009 10 zondagnamiddagen samen in de opvoedingswinkel. Ze discussieerden over allerlei thema's en problemen in de opvoeding, ze leerden over de verschillende perspectieven, over hun knelpunten en barrières en zochten naar kansen en oplossingen. Het centraal thema was steeds 'de toekomst van onze kinderen' en hun actuele vaderrol hierin: mn de vaderbetrokkenheid. Samen bereiden ze een debatavond voor rond de toekomst van hun jongeren met de bedoeling de ruimere Marokkaanse gemeenschap, de organisaties en het beleid hiervan op de hoogte te brengen en te betrekken in het debat.

Opvoedingswijzer

Een trimestriële digitale nieuwsbrief die al onze partners actueel informeert over verschillende opvoedingsthema's. Het thema van de eerste nieuwsbrief was 'naar de school'. De opbouw van de opvoedwijzer verloopt volgens een gestandaardiseerd stramien. Telkens wordt er een programma of project van de opvoedingswinkel voorgesteld waarbij er een link is met het betreffende thema. Een 2de deel stelt het werkveld van een netwerkpartner uitvoerig voor; diezelfde partner zal in een volgend item een artikel schrijven over betreffend thema, in de volgende rubrieken volgen de actuele activiteiten en een agenda, beschikbare folders, brochures en boeken mbt het thema om tenslotte te eindigen met een aantal tips van de opvoedingswinkel. Deze opvoedingswijzer komt tot stand in nauwe samenwerking met de Vlaamse coördinator opvoedingsondersteuning; hij wordt ruim verspreid naar verschillende sectoren, diensten, beleid en organisaties. De volgende opvoedwijzer (febr. 10) zal gaan over het thema 'hechting'.

Onderzoek en cijfers

We wensen de effecten na te gaan van het programma Instapje. De huidige onderzoeksmiddelen zijn afkomstig van Kind en Gezin en van het Interreg SUN project. Inspanningsverplichtingen zijn hieraan verbonden in de zin van een publicatie, een inhoudelijke uitwisseling met de financierders en een mini-congres om de onderzoeksaanpak en de resultaten bekend te maken. In samenwerking met KUL -afdeling schoolpsychologie onder leiding van promotor Prof. Hilde Colpin - startten we in november 09 een postmeting naar de effecten op vlak van kind-ontwikkeling en ouder-kind interactie aan de hand van de BAYLEY'S. We werken met de experimentele groep en een vergelijkbare controle-groep.

Vorming, training en deakundigheid&bevordering

Naast het *debat* met professionals over opvoedingsthema's organiseerden we voorbij jaar ook heel wat *vorming* naar professionals

Meester hij begint weer!

Een cursus voor leerkrachten uit het lager onderwijs over klasmanagement, klasdynamiek, moeilijk hanteerbare jongeren, negatieve processen in de klas

Pedagogisch adviseren volgens het model van Blokland

Een training voor nieuwe opvoedingsconsulenten om pedagogische adviesgesprekken te voeren met ouders binnen een setting van kortdurend en individueel gerichte opvoedingsondersteuning. Deze training werd georganiseerd door het Steunpunt opvoedingsondersteuning en de inhoud werd gebracht door onze medewerkers.

Kwantitatieve resultaten - cijfers 2009

Aantal individuele begeleidingen van de Opvoedingswinkel

In totaal waren er **935** individuele begeleidingen:

- **360** gezinnen deden beroep op **pedagogisch advies** (907 gesprekken)
- **37** gezinnen deden beroep op een **Pedagogisch traject** (608 gesprekken)
- **42** gezinnen deden beroep op **Opzet** (1034 gesprekken)
- Er werden **368** éénmalige **contacten** geregistreerd waarvan:
  - o 91 winkelcontacten,
  - o 141 telefonische adviesgesprekken en
  - o 136 via mail.
- **70** gezinnen deden beroep op **Instapje** en
- **40** gezinnen ontvangen vanuit Instapje een pedagogisch advies
- **18** gezinnen kregen begeleiding door een **Babbel'ma**.

Aantal deelnemer& aan groep&programma's

Gespreid over 52 groepen en 172 bijeenkomsten werden in totaal **1935 deelnemers** en **111 kinderen (gezinsactiviteiten opzet en Petra)** bereikt wat een algemeen totaal maakt van 2046 deelnemers. Deze groepen gingen door in verschillende scholen, buurthuizen, in de opvoedingswinkel zelf, verenigingen binnen en buiten Genk. Voor alle duidelijkheid wordt er een onderscheid gemaakt in het soort groepsaanbod:

- Buurtprogramma's (Vaders nemen het voortouw, huiskamergesprekken/güns, moedergroepen, wiebelkriebel,...)
- Cursussen (kinderen de baas, pubers,...)
- Informatie/voorlichtingsavonden (lezingen inhoudelijke thema, uitleg werking opvoedingswinkel)
- Trainingen (Pedagogische Trajecten, training pedagogisch adviseren,...).

Cijfers van de buurtprogramma's **Speel'wijn** (Kolderbos en Sledderlo) zijn hier niet bij gerekend, gezien het eigen registratiesysteem van dit programma.

Hieronder geven we in detail een overzicht van het aantal deelnemers (in groep) aan de verschillende soorten programma's

Cursussen: 60 deelnemers

1. Kinderen De Baas: 13 deelnemers, verspreid over 2 cursusreeksen
2. Wat doe je best bij puberprotest: 17 deelnemers, verspreid over 2 cursusreeksen
3. Schoolgebonden oudercursussen (Sint Albertus en Sint Jansschool): 30 deelnemers

Thema-bijeenkomsten (éénmalige voorlichting of inhoudelijke bijeenkomsten voor ouders/beroepskrachten); hieronder vallen eveneens de 4 opvoedingsontbijten die goed waren voor 237 deelnemers. In totaal: **1345 deelnemers**.

Trainingen: intensievere bijeenkomsten voor ouders en/of voor kinderen: **165 deelnemers**.

1. Kindergroep pedagogische trajecten: 99
2. Oudergroep pedagogische trajecten: 36
3. Gezinsactiviteiten Opzet: 30

Permanente buurtprogramma's: een totaal van 137 ouders en 146 kinderen

1. Speel'wijn Kolderbos: 34 sessies met een gemiddeld bereik van 12 kinderen (minimum van 3 kinderen en een maximum van 27 kinderen); eenzelfde gemiddeld bereik van 12 ouders. Over het hele jaar 2009 werd er een totaal van **32 jongens en 28 meisjes bereikt = 60**
2. Speel'wijn Sledderlo: 34 sessies met een gemiddeld bereik van 8 kinderen (minimum van 2 kinderen en een maximum van 19 kinderen); eenzelfde gemiddeld bereik van 8 ouders. Over het hele jaar 2009 werd er een totaal van **27 jongens en 32 meisjes bereikt = 59**
3. Babbel'ma: 4 vrijwilligsters die wekelijks in 18 gezinnen op huisbezoek gaan. In totaal bereikten zij **27 kinderen onder de 6 jaar** in deze gezinnen en **8 kinderen onder de 2,5 jaar**. Het criteria om in aanmerking te komen voor een Babbel'ma is dat er in het gezin minimum één kind onder de 6 jaar woont (indicatie is overgenomen van Home-Start Nederland, de inspiratiebron van het Babbel'ma-project).

Buurtgebonden moeder- en vadergroepen: een totaal van 272 ouders en 62 kleuters

1. Moedergroepen gekoppeld aan Babbel'ma programma: 37 deelnemers
2. Huiskamergesprekken/güns: 13 deelnemers
3. 'Vaders nemen het voortouw': 64 deelnemers
4. Moeders Onder Elkaar (MOE): gekoppeld aan Speel'wijn: 8 deelnemers
5. Wiebelkriebel: 39 deelnemers
6. 't Huisspel (is sinds juni het inloopteam KOM'MA geworden met ingang van april 09): 49 deelnemers
7. Groepsbijeenkomsten gekoppeld aan Instapje:
  - Instapuurtjes (alle Instapje- ouders met hun kleuters tussen 1 - 2,5 jaar): 17 bijeenkomsten met een gemiddeld bereik van 28 kleuters
  - Instapklasje (alle Instapje-ouders met hun kleuter tussen 2 - 2,5 jaar): 15 bijeenkomsten met een gemiddeld bereik van 34 kleuters